

CON NGƯỜI VÀ VĂN HÓA ĐỒNG BẰNG SÔNG CỬU LONG - ĐẶC TRƯNG VÀ ĐỘNG LỰC CHO PHÁT TRIỂN KINH TẾ - XÃ HỘI VÙNG

Trình bày
TS. BÙI THANH THẢO

Nội dung chính

01

Nhận thức về đặc trưng con người Đồng bằng sông Cửu Long

02

Văn hóa, con người Đồng bằng sông Cửu Long – động lực, nguồn lực nội sinh đối với sự phát triển bền vững kinh tế - xã hội

03

Một số giải pháp phát triển văn hóa, con người Đồng bằng sông Cửu Long tạo động lực cho sự phát triển kinh tế - xã hội bền vững

Nguồn ảnh: Trần Minh Lương

An aerial photograph of a wide river flowing through a densely populated urban area. The river is filled with numerous small boats, likely sampans, and larger vessels. The surrounding land is covered with a dense grid of buildings, mostly multi-story structures. The overall scene depicts a bustling waterway in a city, characteristic of the Mekong Delta region in Vietnam.

1. Nhận thức về đặc trưng con người Đồng bằng sông Cửu Long

Về dân tộc

Sự đa dạng về dân tộc là một lợi thế nhưng cũng đặt ra những thách thức

Vùng ĐSBCL là nơi sinh sống của cộng đồng các dân tộc, chủ yếu là Kinh, Khmer Nam Bộ, Hoa, Chăm với đặc trưng văn hóa đa dạng. Sự đa dạng này tạo ra môi trường văn hóa thuận lợi cho phát triển du lịch và cung cấp nguồn lao động cho phát triển kinh tế. Tuy vậy nó cũng đặt ra những vấn đề do sự khác biệt về văn hóa, tâm lý, địa bàn...

Về nhân lực

Lao động của ĐBSCL có lợi thế nhưng cũng tiềm ẩn một số nguy cơ

Lao động khá dồi dào nhưng khuynh hướng chuyển dịch lao động trẻ đến các vùng khác tăng; nguy cơ già hóa nguồn lao động; trình độ lao động thấp do chuyển dịch lao động và cơ cấu kinh tế

Tỉ lệ xuất cư tập trung vào lực lượng lao động dưới 35 tuổi, bao gồm cả nhóm lao động có chuyên môn, dẫn đến lực lượng lao động còn lại có xu hướng ngày càng già hóa và có nguy cơ ảnh hưởng đến ĐBSCL trong tương lai. Phần lớn lao động ở ĐBSCL hoạt động trong lĩnh vực nông nghiệp (hơn 4,5 triệu người trong tổng số lao động đang làm việc của vùng là 10,4 triệu người.), 2/3 trong số lao động làm nghề trồng lúa - hoa màu

Đặc điểm tính cách con người văn hóa

Tính cách con người văn hóa (nhận diện qua các sinh hoạt lao động, văn hóa, nghệ thuật, kinh tế: sinh hoạt chợ nổi, nghề nghiệp, văn học dân gian,...) có nhiều phẩm chất đáng quý, thuận lợi cho công cuộc phát triển kinh tế - xã hội vùng trong hiện tại và tương lai; nhưng cũng có những điểm cần suy ngẫm để thích nghi với sự phát triển

Một số điểm cần suy ngẫm

- + Thích học hỏi nhưng thiên về tính thực tế, kinh nghiệm, ngắn hạn (hiệu quả tức thì)
- + Xem trọng sự ổn định, ngại mạo hiểm
- + Sẵn sàng cải tiến công việc nhưng thích sự cải tiến dựa trên kinh nghiệm.

1.2. Nhận thức về đặc trưng văn hóa Đồng bằng sông Cửu Long

Văn hóa sông nước – văn hóa miệt vườn

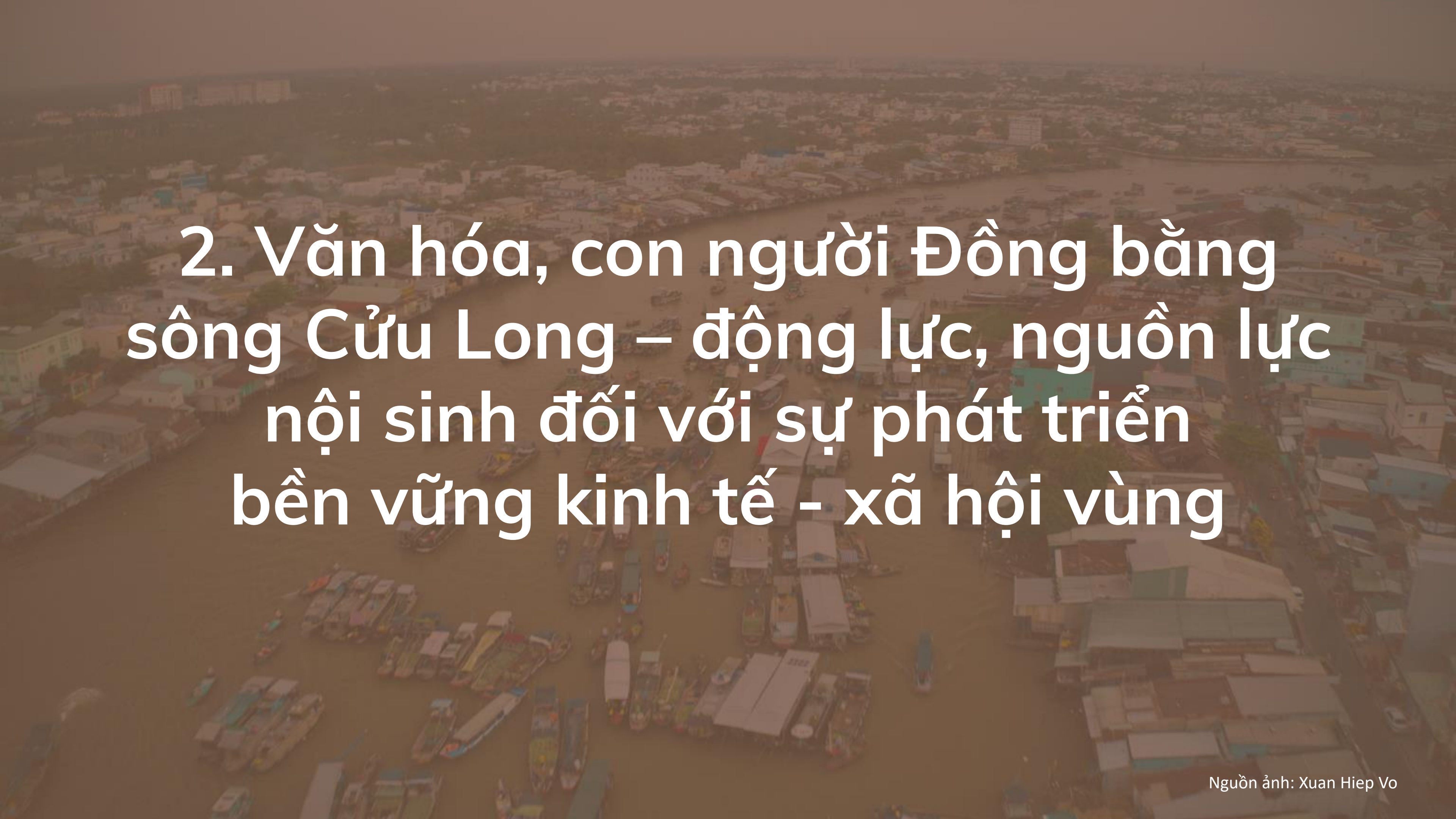
Văn hóa sông nước - văn hoá miệt vườn là đặc trưng độc đáo của vùng, đóng vai trò quan trọng trong việc tạo nên hệ giá trị văn hóa và các sản phẩm văn hóa độc đáo, đa dạng, đóng vai trò như một nhân tố quan trọng ảnh hưởng đến sự phát triển kinh tế-xã hội.

Văn hóa hội tụ, dung hòa

Đồng bằng sông Cửu Long hội tụ nhiều nét văn hóa đa dạng, phong phú được cộng đồng các dân tộc đang sinh sống trên địa bàn hình thành và gìn giữ, trao truyền qua các thế hệ, làm nên sắc màu văn hóa độc đáo, là một yếu tố quyết định sự phát triển ổn định kinh tế - xã hội

Trữ lượng di sản văn hóa lớn, đa dạng, phong phú

Có thể được khai thác để phục vụ phát triển bền vững: Nghệ thuật đờn ca tài tử, nghệ thuật dù kê, văn hóa chợ nổi, lễ hội, các sinh hoạt folklore (hò, hát huê tình, hát ru, lý, vè, đố).
Hệ thống nhà cổ, đình,... các công trình kiến trúc khác như nhà thờ, chợ cổ, trường học...

An aerial photograph of a wide river, likely the Cuu Long River, with numerous small boats and larger vessels docked along the banks. The surrounding area is densely populated with buildings and structures. The image has a semi-transparent brown overlay.

2. Văn hóa, con người Đồng bằng sông Cửu Long – động lực, nguồn lực nội sinh đối với sự phát triển bền vững kinh tế - xã hội vùng

2.1. Con người văn hóa Đồng bằng sông Cửu Long – chìa khóa quyết định sự phát triển kinh tế - xã hội bền vững

Nguồn ảnh: Phạm Trung Huy

- Tận dụng, phát huy các phẩm chất, tính cách văn hóa tốt đẹp, cải thiện những mặt còn hạn chế để phát triển thành nguồn lực nội sinh cho phát triển KT-XH.
- Tập trung vào phát triển con người, đào tạo và bồi dưỡng nhân lực chất lượng cao cả về thể chất và tâm hồn, cả về nhân cách và trình độ chuyên môn để đáp ứng cho nhiệm vụ xây dựng và phát triển KT-XH

2.2. Môi trường văn hóa Đồng bằng sông Cửu Long quyết định quá trình phát triển kinh tế - xã hội

- Môi trường văn hóa của người dân ĐBSCL với hạt nhân là văn hóa gia đình vẫn gìn giữ được những nền nếp văn hóa, phong tục tập quán truyền thống tốt đẹp, có vai trò quan trọng trong đời sống sinh hoạt của gia đình, xã hội và thúc đẩy kinh tế phát triển.
- Môi trường văn hóa của cư dân ĐBSCL chủ yếu thể hiện ở sự tương tác, dung hợp của bốn tiểu không gian văn hóa: không gian văn hóa sinh hoạt cộng đồng, không gian văn hóa cư trú; không gian văn hóa sinh kế; không gian văn hóa tâm linh.

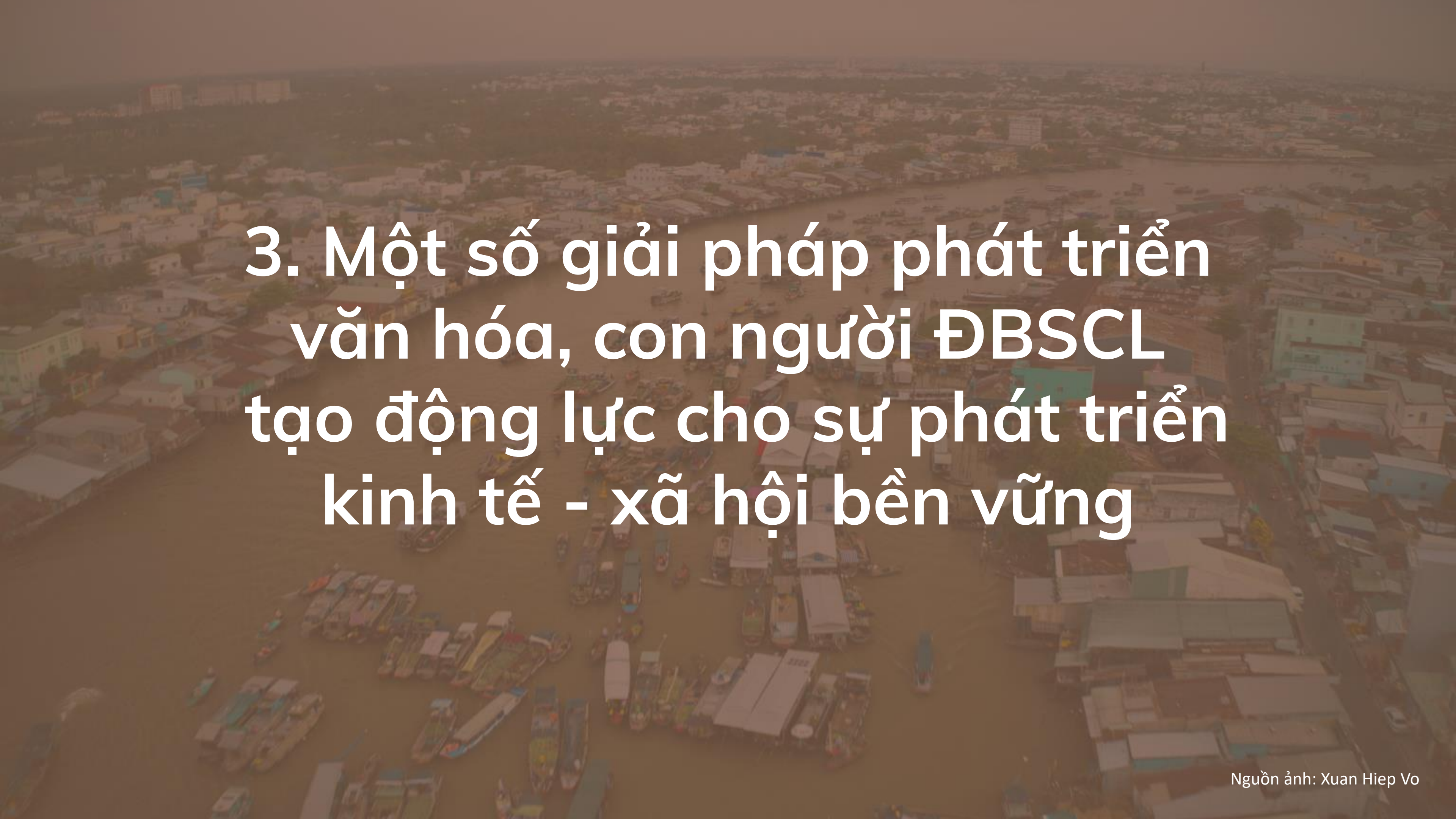
Nguồn ảnh: Dương Việt Anh

2.3. Văn hóa là nguồn lực trực tiếp để phát triển kinh tế - xã hội

- Sử dụng các giá trị, đặc trưng văn hóa ĐBSCL như một sản phẩm, hàng hóa đặc biệt trong hoạt động kinh tế (điện ảnh, âm nhạc, lễ hội, sản phẩm du lịch,...).
- Sử dụng các giá trị, đặc trưng văn hóa ĐBSCL trong hoạt động phát triển du lịch, theo đó, sản phẩm du lịch đặc thù của vùng sẽ gắn với các hoạt động trải nghiệm vùng sông nước và các giá trị văn hóa đặc trưng.

Nguồn ảnh: Huỳnh Phúc Sơn/TTXVN

An aerial photograph of a city, likely in Vietnam, showing a dense urban area with a river and numerous boats. The image is overlaid with a semi-transparent brown filter. The text is centered in white.

**3. Một số giải pháp phát triển
văn hóa, con người ĐBSCL
tạo động lực cho sự phát triển
kinh tế - xã hội bền vững**

Nghiên cứu toàn diện các vấn đề cốt lõi

- Tiến hành nghiên cứu một cách toàn diện trên quan điểm mới, hiện đại về đặc trưng con người, văn hoá ĐBSCL để từ đó có nhận thức đúng đắn về những ưu, nhược điểm về bản sắc, tính cách văn hóa con người và văn hóa của vùng đất, làm cơ sở cho các chính sách phát triển.
- Nghiên cứu một cách khách quan, toàn diện về tiềm năng văn hóa, con người và các nguồn lực khác của ĐBSCL để từ đó xác định chính xác các chính sách phát triển

Sưu tầm, bảo tồn các di sản, giá trị văn hóa đang có nguy cơ mai một - trên quan điểm hiện đại

Nhanh chóng đầu tư sưu tầm, bảo tồn các di sản văn hóa có nguy cơ mai một như các sinh hoạt folklore - hò, lý, hát huê tình, hát ru,, đố, hát vè, kể chuyện đời xưa, đờn ca tài tử, làm bánh dân gian.... Các di sản này vốn đã được đầu tư ưu tiên sưu tầm và phát triển nhưng do quan điểm tiếp cận truyền thống nên chỉ sưu tầm bảo tồn một phần (Văn học dân gian: chú trọng phần văn bản; đờn ca tài tử: chú trọng phần âm nhạc; bánh dân gian: chú trọng sản phẩm...). Cần nhanh chóng sưu tầm các di sản này ở dạng thức nguyên hợp, toàn diện để phục vụ phát triển văn hóa và kinh tế - xã hội.

Tăng cường tính hiệu quả trong lãnh đạo, quản lý nhà nước đối với văn hóa

- Tiếp tục khẳng định xây dựng, phát triển văn hóa ĐBSCL là nhiệm vụ chính trị thường xuyên; từ đó tiến hành đổi mới phương thức lãnh đạo, coi trọng tự do sáng tạo văn hóa nhưng không buông lỏng quản lý.
- Tăng cường thanh tra, kiểm tra để lành mạnh hóa môi trường văn hóa, tạo điều kiện cho kinh tế phát triển.

Văn hóa tham gia trực tiếp vào phát triển KT-XH

- Xây dựng chiến lược dùng các nguồn tài nguyên văn hoá, di sản văn hoá vật thể và phi vật thể để phát triển KT (du lịch, dịch vụ,...)
- Tăng cường liên kết vùng, phát huy sự đa dạng văn hoá của các vùng để cùng phát triển

Nâng tầm đội ngũ cán bộ làm công tác văn hóa

- Xây dựng chiến lược phát triển đội ngũ cán bộ văn hóa.
- Đổi mới đào tạo, bồi dưỡng cán bộ văn hóa theo hướng hiện đại và hội nhập quốc tế.
- Mỗi người dân ĐBSCL trở thành 1 đại sứ văn hoá cho chính vùng đất này

Tăng cường các nguồn lực cho văn hóa và giáo dục

- Mức đầu tư của Nhà nước cho văn hóa tương ứng với mức tăng trưởng kinh tế.
- Đẩy mạnh xã hội hóa nhằm huy động các nguồn đầu tư, tài trợ, hiến tặng cho phát triển văn hóa xây dựng con người.
- Xây dựng / tăng cường cơ chế, chính sách ưu đãi về đất, tín dụng, thuế và phí đối với các cơ sở đào tạo và thiết chế văn hóa.
- Xây dựng một số công trình văn hóa trọng điểm.
- Tăng cường đầu tư để đẩy mạnh nghiên cứu lý luận, tổng kết thực tiễn để nâng cao khả năng dự báo và định hướng phát triển văn hóa, xây dựng con người.

**Thank
you**

The card features a white rectangular center with a torn paper border. A gold circular fastener is at the top center. The background is a collage of textures: a light beige paper with faint cursive handwriting, a piece of brown fabric, a piece of green textured paper, and a piece of yellowed paper with printed text. The text on the yellowed paper includes "up the", "breat", "shook", "howl", "and", "ld el", "saw", "w", "his", "And", and "nose". In the bottom left corner, there are several small, dried orange flowers. In the bottom right corner, there is a cluster of dried yellow flowers with green leaves.